

Verkkovälitteinen lapsen kohdistuva seksuaalinen riisto ja hyväksikäyttö: vinkkejä 4–7- vuotiaiden lasten suojelemiseksi

Vietä aikaa lapsesi kanssa

Lasten kanssa leikkiessä tarvitsee harvoin turvautua digilaitteisiin. Pienelle lapselle kannattaa ehdottaa pelejä, leluja ja aktiviteettejä, jotka aktivoivat lapsen kaikkia aisteja. Jos digilaitteita hyödynnetään, on niiden käyttämiseen tärkeä sopia yhteiset pelisäännöt. Läsnäolo lapsen digiarjessa on paras tapa varmistaa lapsen turvallinen digilaitteiden käyttö. Digiturvataidot opitaankin parhaiten tutustumalla lapselle sallittuihin ja mieluisiin verkkosisältöihin yhdessä. Pieni lapsi tarvitsee aina tukea laitteiden käyttöön ja toisaalta niiden käytön rajoittamiseen. Avoin keskustelu mahdollistaa myös yhteisistä säännöistä. Vanhemman kannattaa olla yhteydessä myös lapsen ystävien vanhempiin ja mahdollisuuksien mukaan keskustella olisiko mahdollista luoda lapsille yhteisiä sääntöjä niin digilaitteiden, applikaatioiden kuin verkkosisältöjen turvalliseen käyttöön.

Toimi esimerkkinä lapselle

Jokaisen vanhemman on tärkeä tarkastella omaa digilaitteiden käyttöä sekä rajoittaa älylaitteiden käyttöä lapsen läsnä ollessa. Vanhemman tulee kunnioittaa lapsen yksityisyyttä ja lapselta tulee aina kysyä lupaa kuvien ottamiseen ja jakamiseen. Näin toimimalla vanhempi näyttää lapselle mallia ja konkreettisen esimerkin siitä, miten toimia kuvia ottaessa. Lapsesta kuvien ottaminen ja jakaminen kuuluu yksityisyyden suojan piiriin ja on mm. kouluille ym. virallisille tahoille luvanvaraista.

Tarkista perheen digilaitteiden, sovellusten ja sosiaalisen median tietosuoja-asetukset ja päivitä laitteet säännöllisesti. Näin toimimalla suojaat sekä omaa että lapsesi yksityisyyttä. Hyödynnä myös verkkokameroiden suojuksia kameroiden peittämiseen. Etsi ja hyödynnä digitaaliseen vanhemmuuteen tuotettuja hyviä vinkkejä ja ohjeistuksia! Muista, että lapsen oikeus suojeeluun menee aina yksityisyyden edelle.

Ylläpidä ja vaali avointa keskustelua

Paras turvataito mitä voit lapsellesi antaa on avoin ja turvallinen vuorovaikutussuhde. Keskustelkaa ja luokaa säännöt digilaitteiden ja sovellusten käytölle yhdessä. Painota, että lapsen on tärkeä pyytää lupaa ja kysyä apua digilaitteiden ja sovellusten käyttöön. Ohjeista, että kaikissa tilanteissa, mutta erityisesti ongelmia kohdatessa, on tärkeä kertoa aikuiselle. Selitä lapselle rauhallisesti ja lapsen ikätaso huomioiden, jos hän on liian nuori käyttämään itsenäisesti digilaitteita tai sovelluksia. Lapsen kertoessa rikkoneensa sääntöjä tai joutuneensa ongelmiin on tärkeä pysyä rauhallisena. Lapset harvoin kertovat kokemastaan, jos he pelkäävät vanhemman järkyttyvän, nolostuvan tai tulevan surulliseksi. Muistuta Kiko ja Moniminä- sadusta ja toteaa, että lapsen kertoessa hän ikään kuin ”soittaa pilliä” ja kutsuu aikuisen apuun. Painota, että kaikille asioille voidaan aina tehdä jotain.

Ohjeista lasta kehon rajoista ja yksityisyydestä

Kerro lapsellesi, että jokaisen kehoa ja kehon rajoja tulee kunnioittaa ja sama koskee myös kehosta otettuja kuvia. Muistuta, että jokaisella lapsella on oikeus sanoa ei koskettamiselle, pussaamisille ja kuvien ottamiselle, eikä kukaan saa velvoittaa lasta olemaan kuvattavana tai ottamaan kuvia itsestään. Ohjeista ja opasta, että kukaan ei saa ottaa digilaitteilla eikä toisaalta pyytää lasta ottamaan ja lähettämään pimppi, pippeli tai pyllykuvia. Muistuta, että jokaisella lapsella on oikeus kehorauhaan ja yksityisyyteen ja tämä koskee myös lapsen ottamia kuvia ikätovereistaan.

Kerro että ruudut voivat varastaa kuvia

Kerro lapsellesi, että älylaitteilla otetut ja jaetut kuvat sisältävät aina riskin kuvien hallitsemattomaan leviämiseen. Kerro myös, että maailmassa on valitettavasti myös sellaisia ihmisiä, jotka käyttävät kuvia väärin tarkoituksiin, kuten Moniminä- sadussa. Ohjeista ja näytä mallia, miten lapsi voi peittää digilaitteiden kameral. Voit myös keskustella ja käydä läpi lapselle turvalliset henkilöt, jotka luvan saadessaan saavat ottaa lapsesta kuvia. Muistuta myös, että kukaan, ei edes turvallinen läheinen, saa ottaa eikä pyytää lasta ottamaan ja lähettämään pimppi, pippeli eikä pyllykuvia.

Hanki lisää tietoa digitaalisesta vanhemmuudesta!

Jokaisen lapsen kehitys ja kasvu on yksilöllistä. Lapsuuden haitalliset kokemukset, erilaiset ongelmat ja haasteet sekä suuret elämänmuutokset ovat usein yhteydessä lapsen kykyyn ymmärtää tai toisaalta välttää riskejä. Ne ovat yhteydessä myös lapsen kykyyn sopeutua sekä selvitä kokemastaan.

Euroopan neuvosto tekee yhteistyötä hallitusten, organisaatioiden ja yritysten kanssa maksimoiden tieto- ja viestintätekniikan hyödyt ja minimoiden niiden aiheuttamat riskit lapsille. Toiminta edistää lasten digiturvataitoja, vahvistaen, voimauttaen ja suojellen lasta.

[Suojellaan Lapsia Ry - Aineistopankki](#)

Lapsille ja nuorille

[Kehon rajat/ The Underwear Rule – Kiko and the Hand](#)

[Kerro turvalliselle aikuiselle/ Video and brochure of “Tell Someone You Trust”](#)

[Tämä on seksuaaliväkivaltaa/ Video and booklet of “So This Is Sexual Abuse?”](#)

[Lasten oikeudet digitaalisessa mediassa/ Leaflet “Learn about your rights in the digital environment”](#)

Aikuisille

[Positiivinen vanhemmuus digiarjessa/ “Parenting in the digital age - Positive parenting strategies for different scenarios”](#)

[Opas vanhemmalle lasten suojelemiseksi seksuaaliväkivallalta/ Parental guidance for the online protection of children from sexual exploitation and sexual abuse - “Parenting in the Digital Age”](#)

[Suojele lasta netissä/ “Protecting children online: 6 short videos by Elizabeth Milovidov”](#)

[Kaksi klikkausta eteenpäin ja yksi taakse. raportti erityislapsista digitaalisissa ympäristöissä/ “Two Clicks Forward and One Click Back: report on children with disabilities in the digital environment”](#)

[Käsikirja mediakasvatuksesta/ “The Internet Literacy Handbook”](#)

